

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2021-2022

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen johtajalle.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu, s.4)

Toimintayksikkö: **Mutala, Kaihari, Vahanta**

Käsitelty toimintayksikössä: **28.8.21**

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot: **Varhaiskasvatus ja esiopetus**

Ryhmät: **Mutala; Reippaat Puput 3-5-vuotiaat sekä Onnelliset Oravat ja Reilut Ketut esiopetus Kaihari; Viikarit 1-3-vuotiaat ja Vesselit 3-5-vuotiaat Vahanta; Sopivankokoiset 3-5-vuotiaat ja Leijat esiopetus**

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatusyksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu, s.21)

Yksikön arvot

MuKaVa työyhteisön arvot

Arvopohjamme peruspilarit:

Myötätunto - kuunnellaan enemmän kuin puhutaan. Osaanko kuunnella, pidänpö kuuntelemista tärkeänä? Hyväksymme tunteiden näyttämisen, kuulemme ja kannattemme.

Jokaisen lapsen ainutlaatuisuus, arvokkuus ja kohtaaminen omana itsenään, oikeus olla sellainen kuin on - toiminnan jousto tilanteen ja kehitystason mukaan.

Ihmisenä kasvamisen tukeminen - ”Kasva parhaaksi omaksi itsekseksi ja muita huomioivaksi” - itsetunnon tukeminen, kannustava aikuisuus ja positiivisen kautta tapahtuva palautteen antaminen ja

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

ohjaaminen - positiivisen palautteen merkitys myös työntekijöiden kesken - vanhempien kohtaaminen samalla tavalla.

Yhteisöllisyys - me ollaan me, kaikki yhdessä tasavertaisina.

Pohjana kaikelle on turvallinen aikuinen!

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käsitelty toimintayksikössä **28.8.21**

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Varhaiskasvatuksessa painotetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Tavoitteena on vahvistaa lasten kykyä toimia yksilönä ja ryhmässä. Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat perusta ihmissuhteille. Hyvät taidot edistävät oppimista sekä tukevat mielenterveyttä ja hyvinvointia.

Lasten kanssa tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan arjen tilanteissa sekä ohjatuissa pienryhmissä erilaisten menetelmien avulla. Henkilöstö toimii hyvänä vuorovaikutuksen esimerkkinä. Henkilöstö tukee lasten kaveritaitoja ja sanoittaa sekä vuorovaikutusta että tunteita lapselle.

Aikuinen on empaattinen, helposti lähestyttävä ja läsnä oleva. Henkilöstön keskinäisen toiminnan tulee tiedostetusti ja johdonmukaisesti noudattaa samoja periaatteita ja arvopohjaa kuin lasten kanssa toimittaessa. Tärkeää on avoin, myönteinen ja toisia kunnioittava toimintakulttuuri. Samat toimintaperiaatteet koskevat yhteistyötä huoltajien kanssa. (Vasu s. 25)

Vuonna 2021 varhaiskasvatuksessa vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Varhaiskasvatuksen henkilöstö toteuttaa itsearviointin (tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen sekä kiusaamisen ehkäisy -itsearviointilomake), joka käydään läpi päiväkotien ja perhepäivähoitajien tiimeissä.

Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologia osaaminen

Tampereen seudun ja Ylöjärven varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologiasuunnitelmassa on määritelty tarkemmin eri pedagogiikan osa-alueet, tavoitteet toiminnalle sekä henkilöstön osaamisportaat. (Vasu s. 27)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä sitoudutaan TVT-suunnitelman sisältöön ja tavoitteisiin. Hyödynnetään tarvittaessa osaamisen portaita sekä itsearviointilomaketta.

Miten yksikössä hyödynnetään digitorttoimintaa?

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Hyödynnetään omaa osaamista, joka kasvaa pikkuhiljaa, digitutoroinnin lisäksi. Digitutoriin ollaan yhteydessä tarvittaessa

Lapsia ohjataan laitteiden hyötykäyttöön ja tutustutetaan oppimispeleihin. Lasten kanssa keskustellaan kohteliaan nettikäyttäytymisen pelisäännöistä.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. (Vasu, s. 32)

Yksikön toimintakulttuurin kehittämistyön kuvaus

Kehittämisessä huomioidaan oppiva yhteisö, osaamisen jakaminen, osallisuus ja vuorovaikutus

Meillä panostetaan aikuisen ja lapsen väliseen positiiviseen ja sensitiiviseen vuorovaikutukseen.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Turvallisuus

Varhaiskasvatuksessa toimii henkilöstöstä koottu turvallisuusryhmä. Varhaiskasvatuksessa on laadittu turvallisuusohjeet henkilöstölle, lapsen turvallisuuskasvatuksen vuosikello ja henkilökunnan turvallisuuden vuosikello. Varhaiskasvatuksen yksiköissä toteutetaan turvallisuuden valvontaa. Päiväkodin johtaja perehdyttää varhaiskasvatuksen henkilöstön turvallisuusnäkökulmiin sekä -aineistoon. Aineistossa on kiinnitetty huomiota myös turvallisuusjohtamiseen ja -kulttuuriin. Varhaiskasvatuksen turvallisuuteen liittyvistä asioista on tiedotettu huoltajille kaupungin kotisivuilla. Huoltajien kanssa keskustellaan turvallisuusasioista vanhempainilloissa. (Vasu, s.34)

Turvallisuuteen liittyvät ajankohtaiset asiat käsitellään kerran kuukaudessa yksikön yhteisessä palaverissa.

Turvallisuuteen liittyvä aineisto on käsitelty yksikössä pvm. **28.8.21 ja 6.10.21** turvallisuusillassa

Kiusaamisen ehkäisy

Varhaiskasvatuksessa kiusaamista ehkäistään lapsiryhmän toiminnassa luomalla ryhmään turvallinen ilmapiiri sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja. Kiusaamisen ehkäisy on osa varhaiskasvatuksen arkea, joka muuttuu ja muotoutuu ryhmän ja lasten taitojen mukaan. Yksiköissä laaditaan ja tarkistetaan vuosittain suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja kiusaamistilanteisiin puuttumiseksi. Varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle on laadittu tukimateriaalia kiusaamisen ehkäisyyn. (Vasu, s. 35)

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Varhaiskasvatuksen henkilöstö toteuttaa itsearviointin (tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen sekä kiusaamisen ehkäisy - itsearviointilomake), joka käydään läpi päiväkotien ja perhepäivähoitajien tiimeissä.

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on päivitetty ja käsitelty yksikössä pvm. **6.10.21** turvallisuusillassa

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin (Vasu s. 35)

Kiireettömässä arjen pedagogiikassa huomioidaan yhteistyö koko organisaation eri toimijoiden kesken. Henkilöstö luo kiireettömän ilmapiirin. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja jakaminen sekä seutukunnallinen yhteistyö kestävä elämäntavan juurruttamisessa ja jatkumossa ovat merkityksellisiä. Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Vasu, s. 35)

Varhaiskasvatuksessa on käytössä **kestävän elämäntavan käsikirja**, jonka avulla kasvattajat perehtyvät kestävä elämäntavan materiaaliin ja vievät oppimaansa arjen toimintaan lasten kanssa.

Toimintakauden 2021-2022 tavoitteet:

Varhaiskasvatuksessa huomio kiinnitetään sosiaalisesti kestävä elämäntapaan. Tavoitteena on luoda ilmapiiri, joka vaikuttaa myönteisesti lasten kasvu- ja oppimisympäristöön. Tavoitetta mitataan asiakaskyselyllä huoltajille: Lapsiryhmässä on myönteinen ilmapiiri

Toiminnan suunnittelun tukena käytetään kestävä kehityksen vuosikelloa.

Tietoiset valinnat sosiaalisesti-, kulttuurisesti-, taloudellisesti- ja ekologisesti kestävä elämäntapaan.

Liikuntakasvatus

Vahvistamme varhaiskasvatuksessa lasten fyysistä aktiivisuutta ja ylläpidämme liikunnallista toimintakulttuuria.

- arvioimme toimintaympäristöä jatkuvasti, estääkö vai kannustaako liikuntaan
- havainnoimme lasten motorisia taitoja erilaisin menetelmin. Aktivoidaan ja tuetaan lapsia, joilla huomataan olevan siihen tarvetta
- käytämme Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa, hyödyntäen vinkkejä ja itsearviointia. Tulosten pohjalta kehitämme toimintaa
- lasten ja nuorten liikuntakoordinaattori, liikunnan ammattitutkinnon suorittaneet ja yksiköiden liikuntatsempparit tukevat ja ohjaavat yksiköitä näissä asioissa.

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

- vähennämme lasten passiivista toimintaa, odottelua ja jonottamista. Kehitämme liikunnan ja leikin keinoin uusia toimintamalleja siirtymätilanteisiin.
- harjoittelemmme turvallista liikkumista lähiympäristössä.

Nykytilan arviointi tehdään vuosittain. Toiminnan tueksi sovitaan pienet askeleet, joita kehitetään ja arvioidaan.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Vasu, s. 37)

Päiväkotien oppimisympäristöjä kehitetään jatkuvasti. Lapset saavat vaikuttaa mukana koko ajan. Oppimisympäristöjä arvioidaan niin lasten kuin kasvattajien kesken säännöllisesti. Oppimisympäristöt pyritään rakentamaan siten, että niitä on helppo muokata lasten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Haluamme tarjota lapsille turvallisen, iloisen ja oivalluksia herättävän oppimisympäristön.

Materiaalien, kalusteiden ja ideoiden yhteiskäyttö ja jakaminen on osa toimintaamme.

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Huoltajien toivotaan antavan palautetta varhaiskasvatuksen toiminnasta ja lapsen yksilöllistä tarpeista. Palaute käsitellään ja siihen vastataan. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään saadun palautteen pohjalta. Yhteistyön toimivuutta ja kehittämistä arvioidaan säännöllisesti asiakastyytyväisyyskyselyllä. Huoltajia tiedotetaan tuloksista ja niitä hyödynnetään toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Tiedottamista ja viestintää toteutetaan sähköisillä välineillä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Perheille järjestetään vanhempainiltoja sekä yhteisiä juhlia ja tapahtumia. Varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu myös Ylöjärvellä järjestettäviin lasten ja nuorten tapahtumiin mahdollisuuksien mukaan. (Vasu, s. 38)

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalipalveluiden, terveydenhuollon, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. seurakunta, yhdistykset sekä yksityiset palveluntuottajat. (Vasu, s.39)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen (Vasu s. 40)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitaja. Pedatiimissä suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita - **Kuukauden ensimmäisenä maanantaina**. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Oppimisen alueet

Kielten rikas maailma (vasu s. 45)

Lukeva elämäntapa

Ylöjärven varhaiskasvatus mahdollistaa lapsille monipuolisia mahdollisuuksia tutustua kirjoihin ja kirjallisuuteen. Kirjat ja kirjallisuus ovat osana pedagogisesti suunniteltuja ja ohjattuja hetkiä sekä mukana arkisissa tilanteissa, kuten päivälevolle mennessä ja siirryttäessä tilanteesta toiseen. Varhaiskasvatuksessa panostetaan lukevaan elämäntapaan tukemalla ja innostamalla lapsia monipuolisesti. Tähän liittyy lukemisen huomioiminen toimintaympäristöissä sekä vanhempien osallistaminen ja tukeminen lapsen kannustamisessa kirjallisuuden pariin. (Vasu s. 47)

Kirjaston ammattilaiset ovat sitoutuneet ohjaamaan ja opastamaan aineistojen äärelle ja lukuelämyksiin sekä tarjoamaan palvelujaan vastaamaan varhaiskasvatuksen tarpeita. Kirjasto tukee varhaiskasvatushenkilöstöä ja vanhempia lukemaan innostamisessa ja lapsen kielellisen kehityksen edistämässä. (Vasu s. 47)

Toimintakauden 21-22 tavoitteet:

- toimintaympäristöä muokataan niin, että se tukee lukevaa elämäntapaa (mm. kirjahankinnat)
- perheitä tuetaan lasten lukemaan innostamisessa
- kirjaston kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki (Vasu s. 60)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa on käytössä kolmiportaisen tuen malli, johon kuuluvat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien tiimissä valmistellaan tuen järjestämistä ja yleisiä periaatteita. Tiimissä sovitaan yhteistyössä kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvistä rakenteellisista tukitoimista. (Vasu s. 65)

Yleisen tuen toteutuminen ryhmässä

- tiimit arvioivat toimintaansa **kasvattajatiimin toiminnan arviointi** -lomakkeen avulla.
- kehittämiskohteesta käydään keskustelua ja suunnitellaan toimenpiteet tiimissä ja tarvittaessa yhdessä veon kanssa

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (Vasu s. 69)

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Vasu s.70)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearviointin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. (Vasu s.70)

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 70)

Toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan ryhmävasussa.

Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Asiakkaalle tehdään päiväkotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 krt/v. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa Päikky-järjestelmän kautta.

Toimintaa dokumentoidaan talokohtaisesti huoltajillekin nähtäväksi padlet-seinälle.